De „koningin van het slagveld" in het moderne gevecht

* * * Toen het in de Eerste Wereldoorlog duidelijk werd, dat de infanterist tegen de mitrailleur geen enkele kans meer maakte, vond men de tank uit. Een voertuig met enige pantserbescherming tegen vijandelijke infanterievuur, en met rupsbanden om zich in het sterk doorploegde gevechtsveld voort te bewegen. *De tank werd het nieuwste hulpwapen voor de koningin van het slagveld, de infanterie.*
In 1918 was dit nieuwe wapen nog steeds in ontwikkeling en dit zette zich voort in de periode tussen de beide wereldoorlogen, hetgeen tenslotte voerde tot de geboorte van het pantserwapen, zoals wij dat zagen toen Duitse tankformaties, razendsnel en vrijwel ongehinderd, in Polen en Frankrijk, en later aanvankelijk ook in Rusland en Noord-Afrika, tot diep in de geallieerde stellingen doordrongen, om vaak beslissende successen te boeken.

Het tankwapen had de rol van het hoofdwapen, de infanterie, overgenomen om de simpele reden, dat de verdediger er voorlopig geen antwoord op wist. *De koningin van het slagveld bleek een koning te hebben gehuwd, die haar niet slechts beschermde, doch die langzaam maar zeker de leiding overnam.*

Maar de strijd tussen pantser en projectiel was er in die dagen een waarbij de overwinnaar snel wisselde. En het gloednieuwe hoofdwapen riep dra krachten op, die het gingen overheersen.
Pantserafweerwapens van allerlei soort verschenen op het slagveld, met het gevolg dat de tacticus niet langer ongehinderd op de slag- en stootkracht van zijn pantserformaties kon rekenen. Steeds sterker werd het tankelement daarvan bedreigd *en tenslotte werd het duidelijk dat de oorspronkelijke beschermer van de infanterie, op zijn beurt, door dat wapen moest worden beschermd;* de infanterie moest de antitankwapens van de verdediger voor haar rekening nemen, die hun vuur verrassend, op korte en middelbare afstanden op de aanstormende tanks konden openen, door zich eerst op het laatste ogenblik in de strijd te mengen.

Het gevecht van de toekomst zal een uitermate beweeglijk karakter dragen en eenheden zullen over veel grote ruimten moeten opereren dan in het verleden ooit het geval was.
Om een voorbeeld te geven: internationaal wordt momenteel aangenomen dat een gemengd eskadrons/compagniesteam, bestaande uit twee pelotons van elk der wapens, in oorlogstijd een oppervlakte van 25 km² nodig heeft om te manoeuvreren.

Een toekomstige oorlog zal nooit meer het oude beeld te zien geven, waarbij de aanvaller een stelling attaqueert, die een gefixeerde frontlijn heeft en een aaneengesloten vuurfront van eenheden, die zich ter hardnekkige verdediging hebben ingegraven.
De „georganiseerde hardnekkige verdediging" van de Tweede Wereldoorlog is even dood als de „stellingoorlog" van de eerste; verdedigen zal nog slechts succes kunnen opleveren als het „maximaal dynamisch" geschiedt. Door de gehele beschikbare strijdmacht, en niet alleen door die, welke voor het uitvoeren van een tegenaanval is aangewezen.

Het verdedigend gevecht van de toekomst zal in wezen een, bij het desbetreffende niveau passend, slijtageproces te zien geven; een op en neer golvende strijd, *waarbij elke beschikbare man beweeglijk optreedt,* listig bijdragende tot het uiteindelijke doel: het buiten gevecht stellen van zoveel mogelijk vijandelijk personeel en materieel onder het lijden van zo weinig mogelijk eigen verliezen.
En waarbij de tegenaanval, die toch altijd nog zal komen, met zo weinig mogelijk personeel, maar met een zo groot mogelijke vuurkracht zal worden uitgevoerd.

De infanterie is nu gemechaniseerd. Ware dit niet zo, dan zou zij niet aan haar nieuwe taak kunnen voldoen en voor de tanks eerder een blok aan het been zijn dan een steun.
De moderne tactiek wordt in beginsel op elk niveau gevoerd door het infanterie-tankteam of,

zo men wil, het tank-infanterieteam, want slechts de gevechtsomstandigheden zullen telkenmale uitmaken op welk wapen het zwaartepunt moet worden gelegd.
De tijd dat de infanterie de koningin van het slagveld was is even goed voorbij als die, waarbij de tank als de koning daarvan fungeerde. Men doet er bij beide wapens goed aan dit te beseffen, want met een *onredelijk* wapenchauvinisme alléén is nog nooit een oorlog gewonnen. En indien men de oude term „la reine de la bataille" dan tóch zou willen handhaven, hebben wij daartegen geen enkel bezwaar, mits dit in moderne zin geschiedt.
De koningin van het slagveld in moderne zin nu, is het uit beide wapens samengestelde gevechtsteam dat, als zodanig, bij elke toekomstige gevechtsvorm zal optreden.

Nieuwe uitgaven

Conventional warfare in the nuclear age, door O. Heilbrunn, 164 blz. Uitg.: George Allen & Unwin Ltd., Londen, 1965. Prijs: 21 sh.

Schr. is van oordeel dat een leger, dat een conventionele oorlog wil voeren tegen een met kernwapens uitgeruste vijand, ook indien deze nog niet worden gebruikt, moet optreden als ware de nucleaire oorlog al begonnen. Men zal nooit tijd hebben van de ene vorm van strategische en tactische verdediging op de andere over te gaan, aangezien inzet van kernwapens altijd min of meer plotseling zal komen. Dat leger moet dus, van het begin af aan, verspreid over grote diepten en breedten strijden, de oorlog beweeglijk voeren en zeker niet beginnen met een statische verdediging. Men zal dan ook niet meer kunnen spreken van een frontlijn of van te verdedigen stroken. Men mag er ook niet meer op rekenen, dat de verdediger een vijand zal kunnen tegenhouden die enkele malen zo sterk is als hijzelf. De huidige NAVO-theorie die dit tracht vol te houden is er naast. Om een oorlog met alleen conventionele middelen het hoofd te kunnen bieden is een geheel andere strategische en tactische doctrine nodig. De NAVO zal een geconcentreerde aanval alleen kunnen weerstaan als zij kans ziet een grote macht in de rug van de vijand te brengen teneinde hem van het slagveld te isoleren. Alleen bij een dergelijke vechtwijze heeft de huidige NAVO-strategie van de voorwaartse verdediging zin. v.H.

The military and society in Latin America, door J. J. Johnson, 308 blz. Uitg.: Oxford University Press, Londen, 1965. Prijs: 56 sh.

In de afgelopen eeuw was het wederrechtelijke militaire ingrijpen in de burgerlijke politiek nergens zo gewoon als in Latijns-Amerika. Hoewel in deze toestand in zeker opzicht wel enige verandering is gekomen, is het ook vandaag nog zo, dat de militaire aspiraties in de meeste Latijnsamerikaanse staten sterk ingrijpen in de loop der politieke gebeurtenissen.
Het boek van Johnson legt in het bijzonder de nadruk op het zich wijzigende sociale karakter van de militaire samenleving. Het doelt op een weergave van wat zal kunnen geschieden als de militaire klasse ertoe zou overgaan invloed uit te oefenen op de industrialisatie, het staatskapitalisme en de hervorming op landbouwgebied.
Een afzonderlijk hoofdstuk is gewijd aan de strijdkrachten van Brazilië, waartoe is overgegaan omdat juist de Braziliaanse officieren, meer dan hun soortgenoten in andere Latijnsamerikaanse staten, bijdragen tot de ontwikkeling van de burgerlijke samenleving.
De auteur had ongeveer 500 interviews met militairen en burgers van geheel Latijns-Amerika; hij is hoogleraar in de geschiedenis aan de universiteit van Stanford in Californië, waar zijn werk eveneens is uitgegeven. v.H.